

Rued Langgaard: Violinsonate nr. 4 *Parce nobis, Jesu!* (BVN 376)

Kritisk førsteudgave ved Ole Ugilt Jensen og Bendt Viinholt Nielsen

Forord om værket

Kompositionen blev påbegyndt kl. 4 om morgenen den 18. februar 1949, hvor sats 1 og 2 blev til, og afsluttet i en tresatset form med tilblivelsen af sats 5 den 27. februar 1949. Sats 3 og 4, der på skitsestudiet var tænkt som en selvstændigt værk under betegnelsen *Sonata furiosa*, blev komponeret og renskrevet den 29. september 1949 (mellem kl. 3 og 7 morgen!) og kort efter indlemmet i sonaten.

Det var det private sammenspil med violinisten Haakon Raskmark, lærer ved seminariet i Ribe, der i 1940'erne tilskyndede Langgaard til at skrive en række værker for violin og klaver. Det vides således, at sonate nr. 4 var på Raskmarks og Langgaards repertoire, men en offentlig opførelse blev det ikke til. Uropførelsen fandt sted i Danmarks Radio den 20. maj 1957 i Anker Christensen og Boris Linderuds fortolkning.

Titlen – der på dansk lyder "Skån os, Jesus!" – er hentet fra den romersk-katolske kirkes litani til Jesu hellige navn. Det er uklart, hvorledes denne titel skal udlægges i forhold til det musikalske indhold. Der er formodentlig en sammenhæng mellem titlen og den underlagte tekst i sidste sats: "Du Herre Krist vor Frelser est", som ledsager et – brat afbrudt – citat af de to første takter af A.P. Berggreens salmemelodi fra 1852 (egl. *Du, Herre Krist, min Frelser est*).

Sonatens oprindelige titel kendes ikke; den tidligst kendte titel er *Sacré. Vita nuova*, som senere, inden Langgaard valgte den endelige titel, blev forkortet til *Sacré*. Om denne titel siger professor Tage Nielsen, der var en personlig bekendt af komponisten: "Jeg husker, at Langgaard benævnte sonaten *Sacré* og forklarede, at grunden var, at dette ord har to betydninger på fransk: "hellig" (efter substantiv) eller "forbundet" (foran substantiv)."

Den dobbelthed, som lå i titlen *Sacré* og som paralleliseres af visse 'selvkommenterende' eller dualistiske træk i musikken, synes ikke i samme grad betonet i Langgaards seneste titelvalg.